

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інформаційні комп'ютерні технології — це потужний інструмент розвитку творчої особистості школяра. у використанні інформаційних комп'ютерних технологій є наступні переваги: новизна роботи з комп'ютером викликає в учнів інтерес, посилює мотивацію навчання; колір, графіка, мультиплікація, музика, відео значно розширюють можливості викладання навчального матеріалу; контакт з Інтернетом стимулює розвиток пізнавальних та творчих інтересів, з'являється можливість залучення учнів до дослідницької роботи з географії; забезпечується індивідуалізація навчання. Комп'ютери розширюють можливості програмованого навчання: дозволяють викладати матеріал у певній послідовності, регулювати його обсяг і складність відповідно до індивідуальних можливостей учня (див. додатки 1, 2).

Впровадженню цієї технології передувало ознайомлення з працями багатьох дослідників (Ш. О. Амонашвілі, Є. В. Бондаревська, Т. І. Поніманська, В. О. Сластьонін, Г. П. Ващенко та ін.) та визначення таких показників готовності до інноваційної діяльності:

- усвідомлена потреба введення педагогічних інновацій на рівні власної педагогічної практики;
- інформованість про новітні педагогічні технології, знання новаторських методик роботи;
- бажання створювати власні творчі завдання, проводити експериментальну роботу, формувати творчу особистість школяра;
- засвоєння педагогічних інновацій та створення нових.

Далі починається кропітка робота вчителя з виконання поставлених перед собою завдань (див. додатки 3, 4).

На сьогодні створено досить комп'ютерних навчальних програм з географії:

- комп'ютерний підручник — програмно-методичний комплекс, який дозволяє самостійно засвоїти навчальний курс або його розділ (як правило, поєднує в собі якості підручника, довідника, практикуму);
- контролюючі програми з географії, призначені для перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок;
- ігрові програми — стимулюють творчу активність учнів, сприяють розвитку їхньої уваги, кмітливості, пам'яті.

Всі вони дають змогу організувати різні види робіт (див. додаток 5).

В умовах інформаційного комп'ютеризованого навчання діяльність учителя набуває функцій:

- оперативного керування індивідуальною діяльністю всіх учнів класу;
- оцінка труднощів кожного школяра при розв'язуванні пізнавальних задач і надання їм необхідної допомоги;
- врахування специфічного характеру помилок, що їх допускають школярі.

Перше, що необхідно для проведення уроку з елементами інформаційних комп'ютерних технологій, це наявність програмного забезпечення з певної тематики або універсальної програми (електронні атласи, енциклопедії і тощо). на уроках географії в 6–10 класах можна використовувати універсальну програму *Google Earth*, для роботи з якою необхідне підключення до мережі Інтернет.

Вона має вигляд електронного глобусу, ділянки якого можна збільшувати до масштабу 1 : 100 000. Такий глобус доцільно використовувати під час викладання таких розділів та тем: «план та карта» (6 клас), «географічні координати» (6 клас), «географічне положення материків» (7 клас), «джерела географічної інформації» (8 клас), «економічне районування» (9 клас), «країни світу» (10 клас). на таких уроках є можливість продемонструвати і на практиці виміряти відстань від однієї точки до іншої, як по прямій, так і по основних дорогах, які на глобусі чітко виділені (глобус складено на основі супутникових знімків земної поверхні). Учні трансформують зображення цих знімків, відвідують міста світу за допомогою Web-камер, 3D-будівель.

Під час **вивчення теми «політична карта світу» в 10 класі** демонструється глобус в іншому режимі роботи програми, яка відображає політико-адміністративну карту країн світу.

За картами й картосхемами учні складають описи, географічні побудови, застосовуючи

програмне забезпечення «бібліотека електронних наочностей «географія 7–11 класи» для загальноосвітніх навчальних закладів, версія 1.0».

Виконуючи практичні роботи з контурними картами в будь-яких класах, працюючи в режимі відображення лише контурів окремих країн, учні бачать те, що потрібно на даному уроці. в такому режимі за допомогою переносних маркерів, які є в цій програмі, діти підписують столиці країн, обласні центри та інші міста на земній поверхні.

На уроках географії у 8–9 класах широко використовується «електронний атлас України для 8–9 класів», який спонукає учнів краще усвідомлювати картографічну інформацію, формує творчу пізнавальну активність школярів. Використовуючи навчальну програму «країни Європи», учні 7, 10 класів закріплюють знання про розташування країн на карті методом перетягування контурів цих країн на їх можливі місця на карті. такий вид роботи можна пропонувати під час проведення проміжного контролю знань, повторення матеріалу. Інші завдання даної програми — це тести на знання країн Європи, пазли на складання карти Європи. за власним бажанням учні виконують декілька завдань пізнавального та творчого характеру, враховуючи їх інтелектуальний та індивідуальний рівень підготовки.

Так, «педагогічний програмний засіб «географія, 6 клас» для загальноосвітніх навчальних закладів» та «педагогічний програмний засіб освітньої галузі «природознавство»»; «географія материків і океанів, 7 клас» — це мультимедійні уроки географії, за допомогою яких розповідь учителя доповнюється елементами роботи програми, з виділенням основних термінів, об'єктів, понять, з показом фотографій, анімації, малюнків, карт. по закінченню уроку пропонуються контрольні запитання, які можна використати як для закріплення вивченого матеріалу, так і для роботи вдома.

Проведення практичних робіт за допомогою програми дозволяє учням самостійно виконати їх, тому що вказані мета, завдання, обладнання, основні поняття, порядок виконання роботи, який надається у вигляді тексту, анімації та відеоролика, а в деяких практичних роботах завдання у формі тестів, таблиць, контурних карт. у кінці кожного розділу розміщені тестові завдання, які доцільні під час проведення уроків повторення, узагальнення та систематизації знань.

Під час роботи з цією програмою увага учнів спрямовується на використання словника, який містить в алфавітному порядку вказані терміни та поняття.

В іменному покажчику вказані в алфавітному порядку найбільш відомі мандрівники і географи світу й України. з словника та іменного покажчика учні беруть інформацію для виконання завдань випереджального характеру, повідомлень, проектів, презентацій.

Для оцінювання навчальних досягнень учнів підходить програма Ekon-test, яка дає можливість легко і швидко створювати тестові завдання. програма змінює місце положення запитань та відповідей, оцінювання проводиться за 12-бальною системою. застосування даної програми є доцільним на етапі актуалізації опорних знань, закріплення вивченого матеріалу різних типів уроків. Помічником у роботі вчителя є програма «универсальный тест», яка дає можливість використання в завданнях малюнків, таблиць, схем, діаграм та графіків.

Кількість запитань та варіантів відповідей необмежена, а присутній електронний журнал зберігає результати тестування.

Під час підготовки **позакласних заходів**, розробці проектів, виконанні практичних робіт, створенні презентацій, виступів, складанні тестових завдань, як наочний матеріал використовується «електронний довідник туриста», де зібрані матеріали про всі країни світу, зокрема карти, статистичні дані, валюта, герб, прапор, гімн, фотографії визначних місць.

Творчою роботою з застосуванням інформаційних комп'ютерних технологій є розробка презентацій з різних тем. у процесі розробки слайдів у певній послідовності добираються саме ті дані і в такому вигляді, якому вони доцільні на уроці (у вигляді слайдів, відеосюжетів, анімацій, текстового матеріалу тощо).

Учні, які мають власні комп'ютери та вихід до Інтернету, із задоволенням виконують завдання випереджального характеру, готують різні за змістом та обсягом презентації, користуючись пам'яткою: «як підготувати презентацію» (див. *додатки 6, 7*).

Виховувати людину, здатну творити, сприймати нововведення без позакласної роботи —

неможливо.

Наприклад, широко використовую у своїй практиці екскурсії, як ефективний спосіб пізнання рідного краю. готуючись до проведення екскурсії, на контурній електронній карті прокладається маршрут з позначенням початкової та кінцевої точок. так, учні записують через які географічні об'єкти проляже подорож.

Використання інформаційних комп'ютерних технологій в поєднанні з іншими технологіями сприяє винахідливості, розвиває творчу активність, формує цікавість до навчання. технологія ігрового навчання в поєднанні з інформаційною комп'ютерною технологією дозволяє закріпити вміння, застосовувати отримані раніше знання, наприклад, комп'ютерна гра «озвуч картинку».

Сучасний комп'ютер приваблює учнів тим, що він є універсальною іграшкою, рівноправним партнером, терплячим товаришем, мудрим наставником. Учителю комп'ютер допомагає оцінити здібності і знання учнів, спонукає шукати нові, нетрадиційні форми та методи навчання. комп'ютер відкриває нові можливості для творчого розвитку як учнів, так і вчителя, дозволяє звільнитися від використання одноманітних форм та методів навчання, розробити нові ідеї та вирішити навчально-виховні питання, сприяє формуванню в учнів рефлексії своєї діяльності, дозволяє побачити результат своїх дій. Інформаційні комп'ютерні технології стали невід'ємним компонентом навчально-виховного процесу (*див. додаток 8*) і зумовили необхідність перегляду методів та ролі викладача. вони дозволяють зробити урок більш змістовним, наочним, сучасним та яскравим. Проте варто відмітити, що підняття на якісно більш високий рівень уроку є доволі складним та об'ємним творчим процесом. але, якщо учні говорять, що на уроці географії їм цікаво, то праця вчителя варта цього!